Για την παραβολή του Τελώνου και του Φαρισαίου (Άγιος Κύριλλος Αλεξανδρείας)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 26 Ιανουαρίου, 2018

(Λουκ. 18, 9-14)

[...] **Για να μάθεις όμως πόση ζημία προκαλεί το να κατακρίνουμε τους άλλους και να μη μετανοούμε για τα δικά μας πταίσματα, θα σου το επιβεβαιώσω και από τα ίδια τα Ευαγγέλια**. Λέγει πράγματι αυτός ο μακάριος Λουκάς για τον Σωτήρα μας Χριστό· «*Εἶπε δὲ καὶ πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ᾽ ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶ δίκαιοι, καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιπούς, τὴν παραβολὴν ταύτην: Είπε δε και προς μερικούς, που είχαν την αλαζονική αυτοπεποίθηση ότι είναι δίκαιοι και περιφρονούσαν τους άλλους, την παραβολή αυτή*» [Λουκ.18, 9]. Και **ποια είναι η παραβολή;**

«*ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, ὁ εἷς Φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσηύχετο· ὁ Θεός, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης· νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι. καὶ ὁ τελώνης μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπᾶραι, ἀλλ᾽ ἔτυπτεν εἰς τὸ στῆθος αὐτοῦ λέγων· ὁ Θεός, ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ γὰρ ἐκεῖνος· ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται*: Δυο άνθρωποι ανέβησαν στο ιερόν να προσευχηθούν, ο ένας Φαρισαίος και ο άλλος τελώνης. Ο Φαρισαίος στάθηκε επιδεικτικά για να προκαλεί εντύπωση• και για να δοξάσει τον εαυτό του, αυτά προσευχόταν• Σε ευχαριστώ, Θεέ μου, διότι δεν είμαι όπως οι άλλοι άνθρωποι, άρπαγες, άδικοι, μοιχοί ή και ωσάν αυτός ο τελώνης. Εγώ νηστεύω δύο φορές την εβδομάδα, Δευτέρα και Πέμπτη, δίδω το δέκατο από όλα γενικώς όσα αποκτώ. Εγώ είμαι ενάρετος. Και ο τελώνης, που στεκόταν κάπου μακριά από το θυσιαστήριο, δεν ήθελε ούτε τα μάτια του να σηκώσει στον ουρανό, αλλά χτυπούσε το στήθος του λέγοντας• Θεέ μου, σπλαχνίσου με τον αμαρτωλό και συγχώρησέ με. Σας διαβεβαιώνω, ότι αυτός ο περιφρονημένος από τον Φαρισαίο τελώνης κατέβηκε στο σπίτι του με συγχωρημένες τις αμαρτίες του, αθώος και δίκαιος ενώπιον του Θεού, παρά ο Φαρισαίος εκείνος. Διότι κάθε ένας που υψώνει τον εαυτό του, θα ταπεινωθεί από τον Θεό και θα καταδικαστεί, ενώ εξ αντιθέτου εκείνος που ταπεινώνει τον εαυτό του θα υψωθεί και θα δοξαστεί από τον Θεό» [Λουκ. 18, 9-14]

Εδώ λοιπόν **μας διδάσκει με ποιον τρόπο να κάνουμε τις προσευχές μας**

προς Αυτόν, για να μη βρεθούν χωρίς ανταπόκριση τα αιτήματα όσων τις χρησιμοποιούν για να επικοινωνήσουν με τον Θεό, ούτε και με αυτά που κάποιος νομίζει ότι μπορεί να ωφελείται, με αυτά τα ίδια να στρέφει ενάντια στον εαυτό του τον χορηγό των ουρανίων χαρισμάτων Θεό· διότι έχει γραφεί: «*ἔστι δίκαιος ἀπολλύμενος ἐν δικαίῳ αὐτοῦ*: υπάρχει δίκαιος ο οποίος χάνεται κατά την αυτοδικαίωσή του» (Εκκλ. 7, 15). Διότι ιδού εδώ για τον Φαρισαίο έχει εκδοθεί καταδικαστική απόφαση, επειδή **δεν έκανε την προσευχή του με επίγνωση και σύνεση**. Διότι ήταν πολλές οι εναντίον του κατηγορίες· πρώτον είναι ενοχλητικός και άμυαλος, γιατί **αισθανόταν θαυμασμό ο ίδιος για τον εαυτό του** , αν και η αγία Γραφή φωνάζει· «*ἐγκωμιαζέτω σε ὁ πέλας καὶ μὴ τὸ σὸν στόμα, ἀλλότριος καὶ μὴ τὰ σὰ χείλη*: Ας σε επαινεί ο άλλος, ο πλησίον, και όχι το δικό σου στόμα, ο ξένος και όχι τα δικά σου χείλη» (Παροιμ. 27, 2). Έπειτα αγνόησε ότι το να είναι ανώτερος από τα κακά, δεν κάνει κάποιον πάντοτε και οπωσδήποτε αξιοθαύμαστο, ενώ το να αγαπά να αντιπαρατίθεται με εκείνους που συνήθως χαίρουν της εκτιμήσεως των άλλων, τον κάνει λαμπρό και διαπρεπή και τον συγκαταλέγει δίκαια μεταξύ εκείνων που έχουν γίνει αντικείμενο θαυμασμού.

Ο τελώνης λοιπόν στεκόταν μακριά από το θυσιαστήριο, χωρίς να τολμά να σηκώσει ούτε στον ουρανό τα μάτια του, αλλά με το κοκκινισμένο βλέμμα του έδειχνε ότι**δεν είχε η ψυχή του καμία παρρησία ενώπιον του Θεού** . Βλέπεις ότι περιορίζοντας την παρρησία του, επειδή δεν την είχε, δέχεται τα πλήγματα από τους ελέγχους της συνειδήσεώς του; Γιατί φοβόταν ακόμα και μόνο να εμφανισθεί ενώπιον του Θεού, επειδή λίγο είχε φροντίσει για την εφαρμογή των νόμων Του, και με την ίδια τη στάση του στο ναό κατηγορεί τη φαυλότητά του· χτυπά το στήθος του, ομολογεί τα εγκλήματά του, δείχνει σαν σε γιατρό την ασθένειά του, και παρακαλεί να τον κατευσπλαχνισθεί. Όπως ακριβώς λοιπόν ούτε ο τελώνης (περιφρονήθηκε)- γιατί τι λέγει γι΄αυτόν που ομολόγησε τις δικές του αμαρτίες, ο Κριτής των όλων, Αυτός που γνωρίζει καλά τις καρδιές, Αυτός που δέχεται τις προσευχές όλων: «*λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ γὰρ ἐκεῖνος*: Σας διαβεβαιώνω ότι αυτός ο περιφρονημένος από τον Φαρισαίο τελώνης κατέβηκε στο σπίτι του με συγχωρημένες τις αμαρτίες του, αθώος και δίκαιος ενώπιον του Θεού, παρά ο Φαρισαίος εκείνος » [Λουκ. 18,14].

Και **αν κάποιος λοιπόν γίνει καλός και ενάρετος, να μην κυριευθεί εξαιτίας αυτού από υπεροψία, αλλά μάλλον να θυμάται τον Χριστό** που λέγει στους αγίους αποστόλους: «*οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν, ὅτι ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν*: Έτσι και σεις, και όταν ακόμα εκτελέσετε όλα όσα σας διέταξε ο Θεός, πρέπει να λέτε ότι ‘’είμαστε άχρηστοι δούλοι, διότι απλώς κάναμε ό,τι είχαμε χρέος να κάνουμε’’» [Λουκ. 17, 10]. Οφείλουμε όμως σαν από έναν αναγκαίο ζυγό, στον Θεό των όλων τη δουλεία και την υποταγή σε καθετί. Βλέπεις πώς ο τελώνης απαλλάχθηκε από τα αμαρτήματά του, επειδή υπέμεινε την κατηγορία του Φαρισαίου

με πραότητα; Και εκείνος βέβαια από τη δόξα έπεσε στο βάραθρο της ατιμίας, ενώ ο τελώνης από την ατιμασμένη ζωή του επανήλθε στη μακάρια κατάσταση· και ο ένας αποχωρίσθηκε πολύ από την εγγύτητα προς τον Θεό και βρέθηκε αμέτρητα μακριά, ενώ ο άλλος ανυψώθηκε προς τον τόπο της παρρησίας. **Ο ένας εξαιτίας της έπαρσης ταπεινώθηκε, ενώ ο άλλος εξαιτίας της ταπείνωσης ανυψώθηκε**.

ΠΗΓΕΣ:

• Αγίου Κυρίλλου αρχιεπισκόπου Αλεξανδρείας, Εξήγησις υπομνηματική εις το κατά Λουκάν ευαγγέλιον, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, ερευνητικό έργο «Οι δρόμοι της πίστης: Ψηφιακή Πατρολογία» (https://greekdownloads3.files.wordpress.com/2014/09/commentarii-in-lucam_.pdf, σελ. 134-135)

• Κυρίλλου Αλεξανδρείας Άπαντα τα έργα, Πατερικές εκδόσεις « Γρηγόριος Παλαμάς», εκδ. οίκος «Το Βυζάντιον»,Θεσσαλονίκη 2005, «Υπόμνημα εις το κατά Λουκάν Β΄», σελ. 149-151

• Παν. Τρεμπέλα, Η Καινή Διαθήκη μετά συντόμου ερμηνείας, εκδ. Ο Σωτήρ, Αθήνα 1997

• http://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/tools/liddell-scott/index.html

• http://users.sch.gr/aiasgr/Palaia_Diathikh/Biblia/Palaia_Diathikh.htm

• http://users.sch.gr/aiasgr/Kainh_Diathikh/Biblia/Kainh_Diathikh.htm

(Επιμέλεια κειμένου: Ελένη Λιναρδάκη, φιλόλογος)